

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

SOUŘADNICE BODU, VZDÁLENOST BODŮ

SOUŘADNICE BODU NA PŘÍMCE

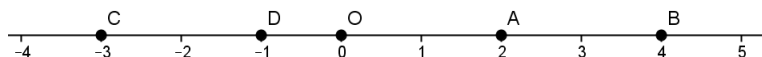
ČÍSELNÁ OSA na přímce je určena počátkem O a jednotkou měření.

Libovolný bod A na číselné ose je určen jednou souřadnicí, zapisujeme $A[x_1]$.

PŘÍKLAD 1

Znáznorněte na číselné ose x body $A[2]$, $B[4]$, $C[-3]$, $D[-1]$, $O[0]$.

ŘEŠENÍ:

SOUŘADNICE BODU V ROVINĚ

SOUSTAVA SOUŘADNIC v rovině je určena dvěma navzájem kolmými číselnými osami x , y se společným počátkem O a jednotkou měření.

Libovolný bod A v soustavě souřadnic je určen dvěma souřadnicemi, zapisujeme $A[x_1, y_1]$.

Libovolný bod X na ose x má souřadnice $X[x, 0]$, kde $x \in R$.

Libovolný bod Y na ose y má souřadnice $Y[0, y]$, kde $y \in R$.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

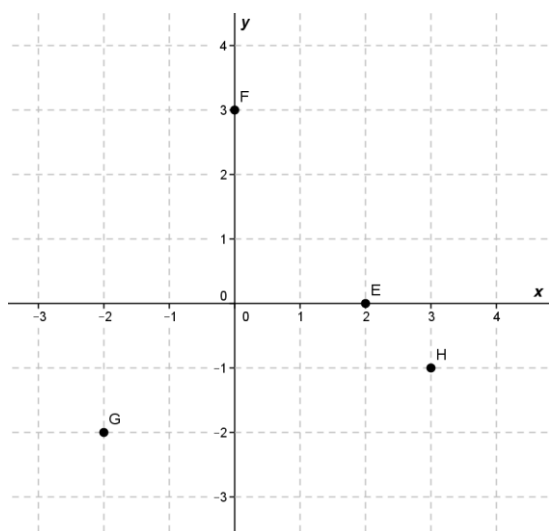
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

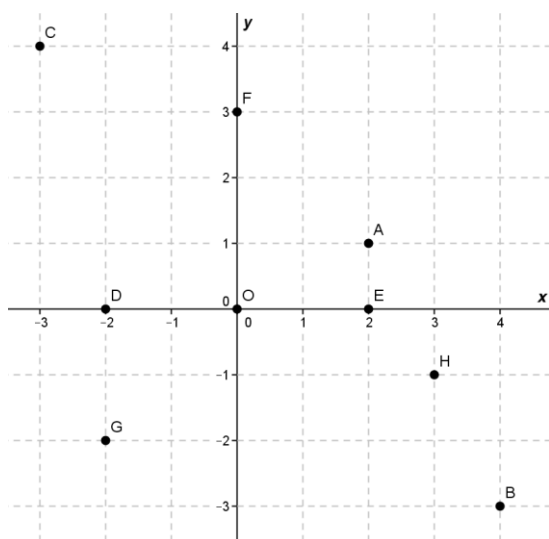
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 2

Znázorněte v soustavě souřadnic body $A[2;1]$, $B[4;-3]$, $C[-3;4]$, $D[-2;0]$, $O[0;0]$. Určete souřadnice bodů E, F, G, H.

ŘEŠENÍ:

SOUŘADNICE BODŮ: $\underline{E[2;0]}$, $\underline{F[0;3]}$, $\underline{G[-2;-2]}$, $\underline{H[3;-1]}$

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

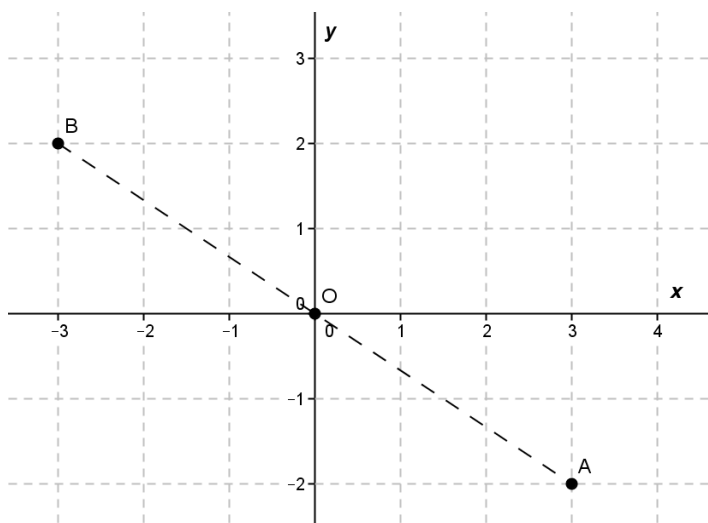
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 3

Určete souřadnice bodu B, který je souměrně sdružený s bodem $A[3;-2]$ podle počátku O soustavy souřadnic.

ŘEŠENÍ:

Bod A znázorníme v soustavě souřadnic a znázorníme bod B souměrný s bodem A podle bodu O.

SOUŘADNICE BODU: $B[-3;2]$

**Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí
prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým
zaměřením**

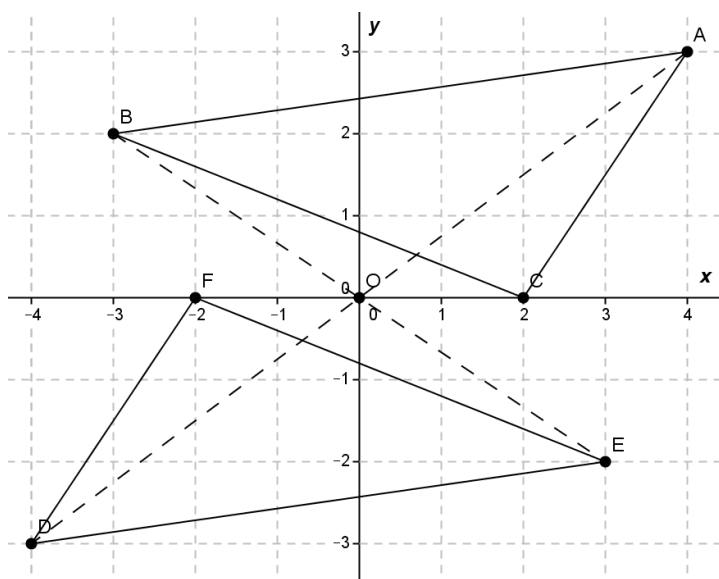
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 4

Znázorněte trojúhelník ABC s vrcholy $A[4;3]$, $B[-3;2]$, $C[2;0]$ a sestrojte jeho obraz trojúhelník DEF ve středové souměrnosti se středem v počátku O soustavy souřadnic. Určete souřadnice bodů D , E , F .

ŘEŠENÍ:

Body $A[4;3]$, $B[-3;2]$, $C[2;0]$ znázorníme v soustavě souřadnic a sestrojíme body D , E , F souměrné s body A , B , C podle bodu O .

SOUŘADNICE BODŮ: $D[-4;-3]$, $E[3;-2]$, $F[-2;0]$

**Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí
prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým
zaměřením**

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 5

Určete souřadnice bodu, který je souměrně sdružený s bodem

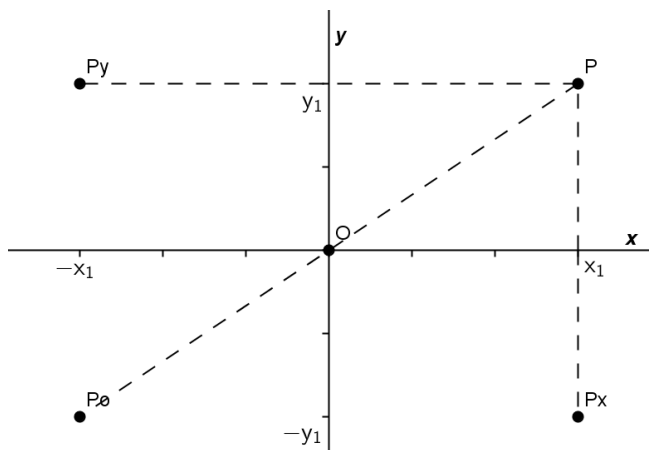
$P[x_1, y_1]$ a) podle osy x

b) podle osy y

c) podle bodu O

ŘEŠENÍ:

Bod $P[x_1, y_1]$ znázorníme v soustavě souřadnic a znázorníme také body souměrné podle osy x , osy y a bodu O .

a) **BOD SOUMĚRNÝ** podle osy x : $\underline{P_x[x_1, -y_1]}$

b) **BOD SOUMĚRNÝ** podle osy y : $\underline{P_y[-x_1, y_1]}$

c) **BOD SOUMĚRNÝ** podle bodu O : $\underline{P_o[-x_1, -y_1]}$

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

VZDÁLENOST DVOU BODŮ NA PŘÍMCE

VZDÁLENOST BODŮ $A[x_1]$ a $B[x_2]$ na přímce vypočítáme podle vzorce

$$|AB| = |x_2 - x_1|$$

PŘÍKLAD 6

Určete vzdálenost bodů A, B, jestliže

a) $A[4], B[1]$

b) $A[-1], B[3]$

ŘEŠENÍ:

Dosadíme do vzorce $|AB| = |x_2 - x_1|$

a) $A[4], B[1]$

b) $A[-1], B[3]$

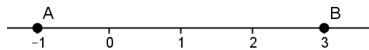
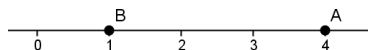
$$|AB| = |1 - 4|$$

$$|AB| = |3 - (-1)|$$

$$\underline{|AB| = 3}$$

$$\underline{|AB| = 4}$$

Výsledek ověříme na číselné ose.

a) VZDÁLENOST: $\underline{|AB| = 3}$

b) VZDÁLENOST: $\underline{|AB| = 4}$

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

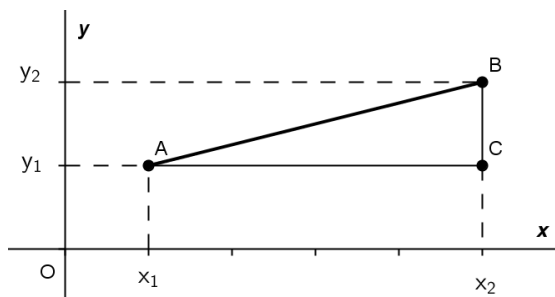
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01.0021“

VZDÁLENOST DVOU BODŮ V ROVINĚ

VZDÁLENOST BODŮ $A[x_1; y_1]$ a $B[x_2; y_2]$ v rovině vypočítáme podle vzorce

$$|AB| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$$

ODVOZENÍ: Vzdálenost dvou bodů A, B je stejná jako délka úsečky AB. Vzorec pro její výpočet odvodíme podle Pythagorovy věty z pravoúhlého trojúhelníku ABC.

$$|AB|^2 = |AC|^2 + |CB|^2$$

$$|AB| = \sqrt{|AC|^2 + |CB|^2}$$

$$\text{Dosadíme: } |AC| = |x_2 - x_1| \quad |CB| = |y_2 - y_1|$$

$$|AB| = \sqrt{|x_2 - x_1|^2 + |y_2 - y_1|^2}$$

$$\underline{|AB| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}}$$

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01.0021“

PŘÍKLAD 7

Určete vzdálenost bodů A, B, jestliže a) $A[-1;-1]$, $B[11;-6]$

b) $A[6;1]$, $B[3;1]$

ŘEŠENÍ:

Dosadíme do vzorce $|AB| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$

ŘEŠENÍ a) $A[-1;-1]$, $B[11;-6]$

$$|AB| = \sqrt{[11 - (-1)]^2 + [-6 - (-1)]^2}$$

$$|AB| = \sqrt{12^2 + (-5)^2}$$

$$|AB| = \sqrt{144 + 25}$$

$$\underline{|AB| = 13}$$

VZDÁLENOST: $|AB| = 13$

ŘEŠENÍ b) $A[6;1]$, $B[3;1]$

$$|AB| = \sqrt{(3 - 6)^2 + (1 - 1)^2}$$

$$|AB| = \sqrt{(-3)^2 + 0^2}$$

$$|AB| = \sqrt{9 + 0}$$

$$\underline{|AB| = 3}$$

VZDÁLENOST: $|AB| = 3$

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 8

Na ose y najděte bod B vzdálený od bodu $A[3;-2]$ o délku 5.

ŘEŠENÍ:

Bod B leží na ose y , proto má souřadnice $B[0; y]$.

Bod B je od bodu $A[3;-2]$ vzdálený o délku 5, tedy $|AB| = 5$

Dosadíme do vzorce $|AB| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$.

$$|AB| = \sqrt{(0 - 3)^2 + [y - (-2)]^2}$$

$$|AB| = \sqrt{(-3)^2 + (y + 2)^2}$$

$$|AB| = \sqrt{9 + y^2 + 4y + 4}$$

$$|AB| = \sqrt{y^2 + 4y + 13}$$

Porovnáme a řešíme rovnici $\sqrt{y^2 + 4y + 13} = 5$

$$\sqrt{y^2 + 4y + 13} = 5$$

$$y^2 + 4y + 13 = 25$$

$$y^2 + 4y - 12 = 0$$

$$(y + 6)(y - 2) = 0$$

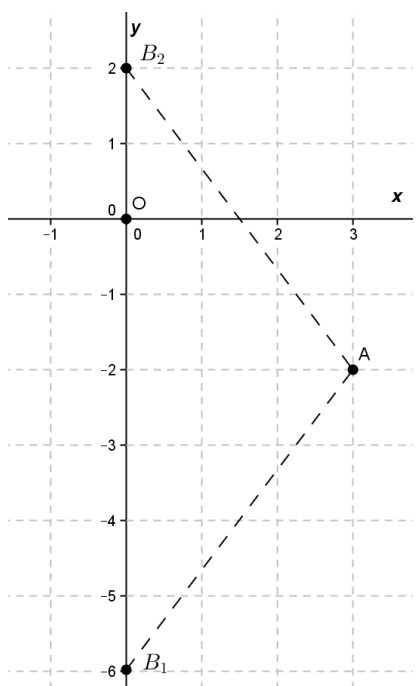
$$\underline{y_1 = -6} \quad \underline{y_2 = 2}$$

Rovnice má dvě řešení, existují dva body s danou vlastností.

HLEDANÉ BODY: $B_1[0;-6]$, $B_2[0;2]$

**Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí
prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým
zaměřením**

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 9

Rozhodněte, zda trojúhelník s vrcholy $A[3;2]$, $B[-1;-1]$, $C[11;-6]$ je pravoúhlý.

ŘEŠENÍ:

Vypočítáme délky stran trojúhelníku ABC.

$$|AB| = \sqrt{[(-1)-3]^2 + [(-1)-2]^2} = \sqrt{16+9} = \sqrt{25} = 5$$

$$|AC| = \sqrt{[(11)-3]^2 + [(-6)-2]^2} = \sqrt{64+64} = \sqrt{128} = 8\sqrt{2}$$

$$|BC| = \sqrt{[11-(-1)]^2 + [(-6)-(-1)]^2} = \sqrt{144+25} = \sqrt{169} = 13$$

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

Pokud je trojúhelník ABC pravoúhlý, splňují délky jeho stran Pythagorovu větu. Přeponou trojúhelníku je nejdelší strana BC. Ověříme platnost Pythagorovy věty dosazením.

$$|AB|^2 + |AC|^2 = |BC|^2$$

$$5^2 + (8\sqrt{2})^2 = 13^2$$

$$25 + 128 = 169$$

$$\underline{153 \neq 169}$$

Strany trojúhelníku ABC nesplňují Pythagorovu větu.

ZÁVĚR: trojúhelník ABC není pravoúhlý

PŘÍKLAD 10

Vypočítejte obsah čtverce ABCD s vrcholy $A[0;0]$, $B[3;1]$, $C[2;4]$, $D[-1;3]$.

ŘEŠENÍ:

Obsah čtverce $S = a^2$, kde a je délka strany čtverce.

Vypočítáme délku strany AB a dosadíme do vzorce pro výpočet obsahu čtverce.

$$a = |AB| = \sqrt{(3-0)^2 + (1-0)^2} = \sqrt{10}$$

$$S = a^2 = (\sqrt{10})^2$$

$$\underline{S = 10}$$

OBSAH ČTVERCE: $S = 10$